

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

FACTORS AFFECTING ON CRITICAL SOCIAL MEDIA USING OF LOWER
SECONDARY SCHOOL STUDENTS

นิติกร อ่อนโยน
Nitikorn Onyon

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สุตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเคมีและวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
Lecturer at Educational Program in Chemistry and General Science, Faculty of Education, Valaya
Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
E-mail: o.nitikorn@gmail.com

Received: December 16, 2020
Revised: March 9, 2021
Accepted: March 11, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่มุ่งทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) เพื่อสร้างสมการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวอย่างการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ในจังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 432 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า ประกอบด้วย แบบสอบถามการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ แบบสอบถามเจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ แบบสอบถามการกำกับตนเอง แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน แบบสอบถามแบบอย่างจากผู้ปกครอง และแบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.91, 0.84, 0.70, 0.84, 0.84, 0.74 ตามลำดับ และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31-0.72, 0.37-0.62, 0.31-0.67, 0.41-0.69, 0.28-0.69, 0.37-0.63 ตามลำดับ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวพยากรณ์ทุกตัว ได้แก่ การกำกับตนเอง เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.259 ถึง 0.427 2) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า อิทธิพลจากเพื่อนสามารถทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณได้

มากที่สุด รองลงมา คือ เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ การกำกับตนเอง แบบอย่างจากผู้ปกครอง ตามลำดับ โดยตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวนั้น สามารถร่วมกันทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้ร้อยละ 37.6 โดยสามารถเขียนสมการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = 0.188Z_{x_1} + 0.307Z_{x_2} + 0.260Z_{x_3} + 0.210Z_{x_4}$

คำสำคัญ

การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ การกำกับตนเอง อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง

ABSTRACT

This study aims to examine the causal relationship. The purpose this research were to study the factors effect on critical social media using of lower secondary students and to construct predictive equation on critical social media using of lower secondary students. The samples were 432 mathayomsuksa one, two and three students in Pathumtani province which were selected by stratified random sampling. The research instruments were rating scales consisted of attitude toward critical social media using questionnaire, self-regulation questionnaire, peer influence questionnaire, parent modelling questionnaire, teacher's social support questionnaire with reliability at 0.91, 0.84, 0.70, 0.84, 0.84, 0.74, respectively and also had a discriminant index at 0.31-0.72, 0.37-0.62, 0.31-0.67, 0.41-0.69, 0.28-0.69, 0.37-0.63, respectively. The collected data were analyzed by using mean score, standard deviation, correlation and multiple regression.

The research results found that 1) All predictor; attitude toward critical social media using, self-regulation, peer influence, parent modelling, and teacher's social support had positive relationship to critical social media using at .01 level of significance with the correlation coefficient between 0.259-0.427 2) Multiple regression analysis result found that peer influence was the most predictor on critical social media using. The second predictor was attitude toward critical social media using. The third predictor was self-regulation. The Last predictor was parent modelling. The Four predictors were able to predict on critical social media using at .05 level of significance with 37.6 percentage. The predictive equation on critical social media using was $Z = 0.188Z_{x_1} + 0.307Z_{x_2} + 0.260Z_{x_3} + 0.210Z_{x_4}$ which was in term of standard score.

Keywords

Critical Social Media Using, Attitude Toward Critical Social Media Using, Self-Regulation, Peer Influence, Parent Modelling

ความสำคัญของปัญหา

ในยุคแห่งสังคมสารสนเทศที่ข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามสื่อสมัยใหม่จึงได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างมากและหลากหลายรูปแบบ เพื่อเป็นช่องทางในการเข้าถึงและรับส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยเฉพาะช่องทางของการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตประจำวันของคนทุกช่วงวัย ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้จากทุกมุมโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ จนอาจกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นของคนในยุคนี้ ปัจจุบันคนไทยใช้เวลาอยู่บนโลกออนไลน์มากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก มีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในสัดส่วนที่สูงขึ้นเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร การสืบค้นข้อมูล การซื้อสินค้าออนไลน์ กิจกรรมบันเทิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่ง National Statistics Office (2019) ได้รายงานสรุปเกี่ยวกับการใช้ไอซีทีของเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2561 พบว่า เด็กและเยาวชนไทยมีการใช้อินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 84.00 ซึ่งเป็นอัตราการใช้ที่เพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ.2560 ที่เดิมมีการใช้อินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 78.80 ผลการสำรวจยังพบว่าอุปกรณ์ที่เด็กและเยาวชนใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสูงสุด คือ โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟน (smart phone) คิดเป็นร้อยละ 92.57 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่ายมากยิ่งขึ้นเพียงแค่มือถือสมาร์ทโฟน อีกทั้งผลการสำรวจยังพบว่า กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนนิยมทำในอินเทอร์เน็ต จำนวน 3 อันดับ ประกอบด้วย 1) ดาวน์โหลด รูปภาพ วิดีโอ หนังสื เพลง เกม เล่นเกม ดูหนัง คิดเป็นร้อยละ 92.30 2) ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Twitter Google Plus Line Instagram เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 87.80 และ 3) อัปโหลดข้อมูล รูปภาพ ภาพถ่าย วิดีโอ เพลง ซอฟต์แวร์ เพื่อการแบ่งปันบนเว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 54.3 เห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนใช้อินเทอร์เน็ตไปกับการเข้าร่วมสื่อสังคมออนไลน์ (social media) ซึ่งเป็นชุมชนเสมือน (virtual communities) ที่ผู้ใช้สามารถสร้างประวัติส่วนตัวมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชีวิตจริง และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคคลอื่นที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ตลอดจนการแบ่งปันภาพ (photo-sharing) วิดีทัศน์ (video-sharing) หรือข้อความผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Pongpud, 2013; Boy & Ellison, 2008; Kuss & Griffiths, 2018)

สื่อสังคมออนไลน์เปรียบเสมือนเหรียญซึ่งมีสองด้าน กล่าวคือ ในด้านหนึ่งสื่อออนไลน์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ช่วยในการค้นคว้าหาข้อมูลทางวิชาการ เปิดโลกทัศน์ในการมองโลกให้กว้างขึ้น ให้ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วทันสมัย ช่วยในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน รวมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางสังคม ในทางการศึกษาได้นำสื่อออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ในอีกด้านหนึ่งสื่อออนไลน์สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ใช้สื่ออื่นได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะในโลกออนไลน์นั้นเต็มไปด้วยข้อมูลจำนวนมาก โดยข้อมูลเหล่านั้นมีทั้งข้อมูลเชิงบวกและข้อมูลเชิงลบ การจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเจตนาหรือจุดมุ่งหมายของผู้ใช้สื่อเป็นสำคัญ ทั้งนี้ จากรายงานของสภาขับเคลื่อน

การปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนได้รายงานสภาพปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ว่าสื่อโซเชียลมีเดียและสื่อออนไลน์มีอิทธิพลทำให้พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก สิ่งที่น่าวิตกกังวลอย่างยิ่ง คือ การที่คนในวัยดังกล่าวมีโลกส่วนตัวอยู่บนสื่อออนไลน์อย่างแนบแน่น และถือเป็นพื้นที่ระบายความรู้สึกนึกคิด โดยเฉพาะในทางที่ไม่เหมาะสม รุนแรง และไม่สนใจบุคคลอื่น เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร คลิป ภาพที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นข้อมูลที่เท็จโดยขาดการไตร่ตรองตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ส่งผลให้เกิดกระแสความหลงเชื่อในทางที่ผิดแพร่กระจายไปอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Karujit (2015) ได้สำรวจพบผลกระทบด้านลบต่อเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น การล่อลวงทางเพศ การล่อลวงด้วยโฆษณาออนไลน์ การหลอกลวงหรือเข้าใจผิดจากการใช้ภาพหรือข้อมูล การเสพติดเล่นเกมออนไลน์ การถ่ายภาพตัวเอง (selfie) อย่างไม่เหมาะสม การโชว์ภาพตนเองที่ไม่เหมาะสมทางออนไลน์ การปล่อยภาพหรือคลิปส่วนตัวเพื่อแก้แค้น (revenge porn) การส่งต่อเนื้อหาลามานาจาร (sexting) เป็นต้น ทั้งนี้เห็นได้ว่า สื่อสังคมออนไลน์ได้ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในหลากหลายรูปแบบ และมีแนวโน้มที่จะขยายระดับความรุนแรงและขอบเขตที่กว้างไกลมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนอาจถูกสื่อชักนำไปในทิศทางที่ไม่เหมาะสมได้ เนื่องจากยังขาดภูมิคุ้มกันจากการบริโภคสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเด็กและเยาวชนมักจะยอมรับและคิดว่าสิ่งที่นำเสนอเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม โดยปราศจากข้อสงสัยและไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นอาวุธทางความคิดที่สำคัญที่จะช่วยให้พิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลในการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลและนำไปสู่การตัดสินใจเชื่อหรือลงมือกระทำสิ่งใดอย่างมีประสิทธิภาพ (Lueboontawatthai, 2000; Lipman, 1988 cited in Broom, 2011; Ennis, 1989; Glaser, 1941 cited in Fisher, 2018; Paul & Elder, 2001) ทั้งนี้จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบปัจจัยที่น่าจะเป็นสาเหตุให้เกิดการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ การกำกับตนเอง อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยดังกล่าวที่มีต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีตัวแปรใดบ้าง
2. สมการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เพื่อสร้างสมการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างการวิจัย

1.1 ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดปทุมธานี
จำนวนทั้งสิ้น 37,266 คน (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, 2019)

1.2 ตัวอย่างการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2562 ใน
จังหวัดปทุมธานี ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)
โดยใช้สังกัดโรงเรียนและระดับชั้นที่ศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 432 คน
จึงเป็นปริมาณที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 6 ฉบับ คือ แบบสอบถามการใช้สื่อสังคมออนไลน์
อย่างมีวิจารณญาณ แบบสอบถามเจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ
แบบสอบถามการกำกับตนเอง แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน แบบสอบถามแบบอย่างจากผู้ปกครอง
และแบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู โดยมีขั้นตอนการสร้างและ หาคคุณภาพ
ของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ การใช้สื่อสังคม
ออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ การกำกับตนเอง
อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู
เพื่อใช้กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการวัดตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ การใช้
สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ การ
กำกับตนเอง อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู

2.3 สร้างชุดข้อความเพื่อวัดการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณพร้อมตรวจ
พิจารณาความชัดเจนของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ซึ่งแบบสอบถามการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมี
วิจารณญาณ จำนวน 17 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “ปฏิบัติทุกครั้ง
เป็นประจำ” ถึง “ไม่เคยทำสิ่งนั้นเลย” โดยเกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อคำถามเชิงบวก ผู้ตอบจะ
ได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก คำตอบ “ปฏิบัติทุกครั้ง เป็นประจำ” ถึง “ไม่เคยทำสิ่งนั้นเลย” ตามลำดับ
หากเป็นข้อคำถามเชิงลบผู้ตอบจะได้คะแนนตรงข้าม

ส่วนแบบสอบถามเจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 10
ข้อ แบบสอบถามการกำกับตนเอง จำนวน 9 ข้อ แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน จำนวน 9 ข้อ
แบบสอบถามแบบอย่างจากผู้ปกครอง จำนวน 9 ข้อ และแบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทาง
สังคมจากครู จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเครื่องมือวิจัยทั้ง 5 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6
ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยเกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อคำถามเชิงบวก ผู้ตอบ

จะได้คะแนน 6 ถึง 1 จาก คำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อคำถามเชิงลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงข้าม

2.4 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่มุ่งวัด รวมถึงการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและชัดเจนของภาษาที่ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการและองค์ประกอบที่มุ่งวัด (Item Objective Congruence, IOC) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพควรมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทุกชนิดมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นจึงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.5 นำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ใช่ตัวอย่างการวิจัย แล้วจึงวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยทั้งฉบับด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค และวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) แล้วเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้านความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

เครื่องมือวิจัย	ค่าความเชื่อมั่น	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1. แบบสอบถามการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ	0.91	0.31-0.72
2. แบบสอบถามเจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ	0.84	0.37-0.62
3. แบบสอบถามการกำกับตนเอง	0.70	0.31-0.67
4. แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน	0.84	0.41-0.69
5. แบบสอบถามแบบอย่างจากผู้ปกครอง	0.84	0.28-0.69
6. แบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู	0.74	0.37-0.63

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวางแผนในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

- 3.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ
- 3.2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวพหุการณ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติด้วยสถิติทดสอบที (t-test)
- 3.4 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบลักษณะข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้น ได้แก่ การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง การตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity)
- 3.5 การวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรทำนายที่มีต่อตัวแปรตามเพื่อสร้างสมการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ด้วยวิธี Stepwise (Kajornsilp, 2012) และทดสอบนัยสำคัญ (Test of significance) ของค่าน้ำหนักความสำคัญ ด้วยสถิติทดสอบที (t-test)
- 3.6 การสร้างสมการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวพหุการณ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ 1

ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวพหุการณ์กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณพบว่า ตัวพหุการณ์ทุกตัว ได้แก่ การกำกับตนเอง เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.259 ถึง 0.427 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์เชิงบวกจากมากไปน้อย คือ แบบอย่างจากผู้ปกครอง อิทธิพลจากเพื่อน เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ การกำกับตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู ตามลำดับ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวพหุการณ์ จำนวน 5 ตัวแปร คือ การกำกับตนเอง เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู โดยนำคะแนนจากแบบวัดตัวแปรทั้ง 5 ตัว มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบว่าตัวพหุการณ์ทั้ง 5 ตัวแปร จะไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไปจนเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) พบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัว มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.025 ถึง 0.572 ทั้งนี้ตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกสูงสุดคือ เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณกับแบบอย่างจากผู้ปกครอง ($r = 0.572$) รองลงมาคือ เจตคติการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู ($r = 0.501$) ส่วนตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การกำกับตนเองกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู ($r = 0.025$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรพบว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 นั้นแสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) (Stevens, 1992 cited in Gaiwun, 2013) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6
1. การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมี วิจารณญาณ						
2. การกำกับตนเอง	0.347**					
3. เจตคติต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมี วิจารณญาณ	0.390**	0.039				
4. อิทธิพลจากเพื่อน	0.402**	0.275**	0.045			
5. แบบอย่างจากผู้ปกครอง	0.427**	0.227**	0.572**	0.138**		
6. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู	0.259**	0.025	0.501**	0.152**	0.404**	

**p < .01

2. ผลการสร้างสมการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัยข้อที่ 1

2.1 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นและผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้ ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ดังนี้

2.1.1 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

2.1.1.1 ความคลาดเคลื่อน (e) มีการแจกแจงแบบปกติ

2.1.1.2 ค่าเฉลี่ยของ e เป็น 0

2.1.1.3 ความแปรปรวนของ e ต้องคงที่ทุกค่าของตัวแปรอิสระ X

2.1.1.4 ความคลาดเคลื่อนของค่าสังเกตแต่ละค่า (ei และ ej) เป็นอิสระต่อกัน

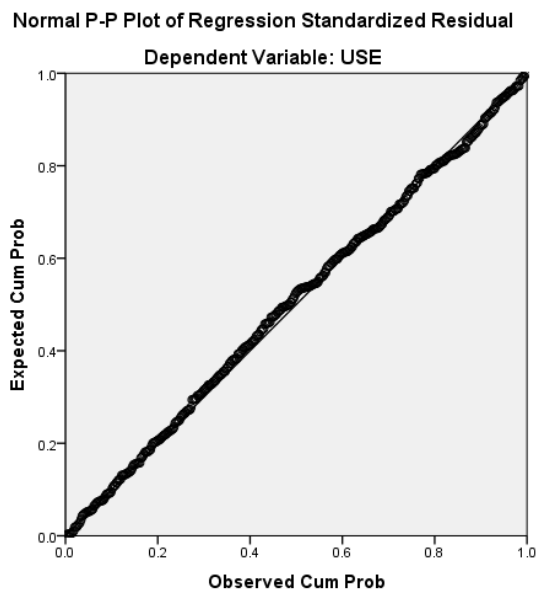
(Nonautocorrelation)

2.1.1.5 ตัวแปรอิสระ (Xi และ Xj) ต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง

(Multicollinearity)

2.1.2 ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น

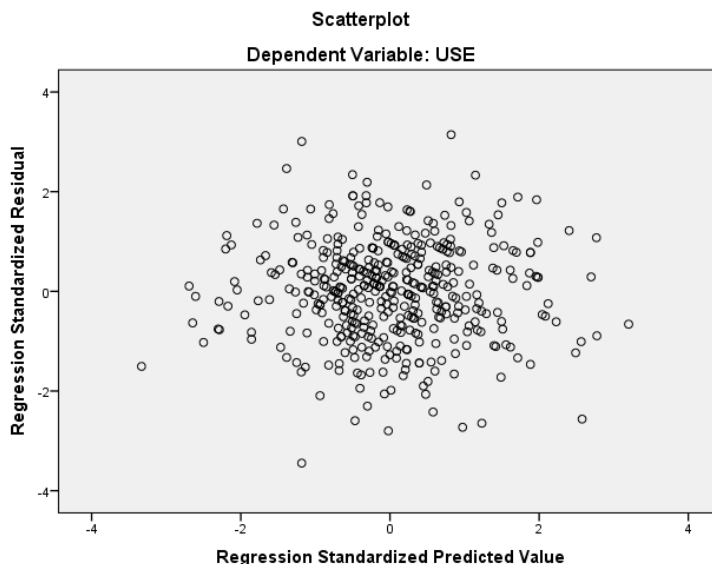
2.1.2.1 ความคลาดเคลื่อน (e) มีการแจกแจงแบบปกติ ตรวจสอบโดยการพิจารณาจากกราฟ Normal P-P (NPP) ของค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized residual) พบว่า กราฟที่ได้ค่อนข้างเป็นเส้นตรง นั้นแสดงว่า ความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงใกล้เคียงแบบปกติ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กราฟ Normal P-P plot ตรวจสอบการแจกแจงของความคลาดเคลื่อน (e)

2.1.2.2 ค่าเฉลี่ยของ e เป็น 0 เนื่องจากในการคำนวณสมการถดถอย ความสัมพันธ์ของจุดตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามจะต้องมีความสัมพันธ์เชิงเส้น ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคกำลังสองน้อยที่สุด (Least square error) ทำให้ผลบวกกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด จะทำให้ผลรวมของ $e_i = 0$ ดังนั้น จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของ e รวมจึงเท่ากับ 0 ด้วย หรือ $\sum e_i = 0$ ด้วย เหตุผลดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องตรวจสอบข้อตกลงนี้ (Gaiwun, 2013)

2.1.2.3 ความแปรปรวนของ e ต้องคงที่ทุกค่าของตัวแปรอิสระ X ซึ่งเรียกว่า Homoscedasticity แต่ในกรณีที่ความแปรปรวนไม่เท่ากันทุกค่าของ X จะเรียกว่าเกิดปัญหา Heteroscedasticity โดยการตรวจสอบความคงที่ของความแปรปรวนของ e พิจารณาจากกราฟ ระหว่างค่า e กับ \hat{Y} ซึ่งจากกราฟที่ได้ พบว่า ค่า e กระจายเหนือเส้น 0 และใต้เส้น 0 การกระจาย เป็นไปอย่างสุ่ม ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน หรือค่า e กระจายอยู่รอบๆ ศูนย์ แสดงว่า ความแปรปรวนของ e มีค่าคงที่ (Tiraganun, 2012) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กราฟ Scatterplot ของความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน (e)

2.1.2.4 ความคลาดเคลื่อนของค่าสังเกตแต่ละค่า (e_i และ e_j) เป็นอิสระต่อกัน (Nonautocorrelation) ซึ่งตรวจสอบโดยใช้สถิติ Durbin-Watson พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.81 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 2 หรือ อยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 แสดงว่า e_i และ e_j เป็นอิสระต่อกัน (Gaiwun, 2013; Wanichbuncha, 2019)

2.1.2.5 ตัวแปรอิสระ (X_i และ X_j) ต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) ตรวจสอบโดยการพิจารณาจากค่า Tolerance และค่า VIF พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ได้แก่ การกำกับตนเอง เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู มีค่า Tolerance มากกว่า 0.1 และ VIF มีค่าต่ำกว่า 10 ดังตารางที่ 4 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง

ตารางที่ 4 ค่า Tolerance และค่า VIF ของตัวพยากรณ์แต่ละตัว

ตัวแปรอิสระ หรือ ตัวพยากรณ์	ค่า Tolerance	ค่า VIF
1. การกำกับตนเอง	0.87	1.14
2. เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ	0.58	1.72
3. อิทธิพลจากเพื่อน	0.90	1.11
4. แบบอย่างจากผู้ปกครอง	0.61	1.63
5. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู	0.71	1.40

2.2 ผลการสร้างสมการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาตัวพยากรณ์และสร้างสมการทำนายของการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเริ่มจากการตรวจสอบอิทธิพลของตัวพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระ 5 ตัว ประกอบด้วย การกำกับตนเอง เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ อิทธิพลจากเพื่อน แบบอย่างจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครู ที่มีต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวพยากรณ์ที่มีต่อตัวแปรตาม

แหล่งแปรปรวน	ผลบวกกำลังสอง (SS)	องศาอิสระ (df)	ผลบวกกำลังสองเฉลี่ย (MS)	F	Sig.
การถดถอย	45.122	4	11.280	64.174*	.000
ความคลาดเคลื่อน	74.883	426	.176		
ผลรวม	120.005	430			

**p < .01

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ตรวจสอบอิทธิพลของแต่ละตัวว่ามีอิทธิพลต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณหรือไม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระ จำนวน 4 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 1) การกำกับตนเอง 2) เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ 3) อิทธิพลจากเพื่อน และ 4) แบบอย่างจากผู้ปกครอง ซึ่งตัวพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวนั้นสามารถร่วมกันทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้ร้อยละ 37.6

ทั้งนี้ หากจัดลำดับความสามารถในการอธิบายของตัวพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระพบว่า อิทธิพลจากเพื่อนสามารถทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณได้มากที่สุด ($\beta = 0.307$) รองลงมา คือ เจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ($\beta = 0.260$) การกำกับตนเอง ($\beta = 0.210$) แบบอย่างจากผู้ปกครอง ($\beta = 0.188$) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญ

ตัวพยากรณ์	R ²	b	SE _b	β	ลำดับ	t	Sig.
แบบอย่างจากผู้ปกครอง (X ₁)	0.181	0.126	0.032	0.188	4	3.904*	.000
อิทธิพลจากเพื่อน (X ₂)	0.300	0.249	0.032	0.307	1	7.682*	.000
เจตคติต่อการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ (X ₃)	0.337	0.160	0.029	0.260	2	5.542*	.000
การกำกับตนเอง (X ₄)	0.376	0.137	0.027	0.210	3	5.137*	.000
R ² = .376, R ² adjusted = .370 ค่าคงที่ = 1.421							

*p < .05

นอกจากนี้ สามารถเขียนเป็นสมการทำนายการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

1) สมการทำนายการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = 1.421 + 0.126X_1 + 0.249X_2 + 0.160X_3 + 0.137X_4$

2) สมการทำนายการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = 0.188Z_{X_1} + 0.307Z_{X_2} + 0.260Z_{X_3} + 0.210Z_{X_4}$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการทำนายการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 4 ตัว ประกอบด้วย 1) การกำกับตนเอง 2) เจตคติต่อการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ 3) อิทธิพลจากเพื่อน และ 4) แบบอย่างจากผู้ปกครอง ซึ่งตัวพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวนั้น สามารถร่วมกันทำนายการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้ร้อยละ 37.6 อภิปรายได้ว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive learning theory) โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมของบุคคลว่าเกิดจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ การกำกับตนเอง และ เจตคติต่อการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ อิทธิพลจากเพื่อน และ แบบอย่างจากผู้ปกครอง

สำหรับอิทธิพลจากเพื่อนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการทำนายการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อาจเนื่องมาจากพัฒนาการทางสังคมตามธรรมชาติของวัยรุ่นส่วนใหญ่ซึ่งกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน มักจะใช้เวลาส่วนมากอยู่ที่โรงเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกัน เพื่อนจึงมีอิทธิพลกับเด็กวัยนี้มาก (Intasuwun et al, 1996) ซึ่งเด็กมักจะยึดเพื่อนเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน ชอบทำในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับของคนอื่น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลในการในการถ่ายทอดทางสังคมเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีที่เด็กอายุมากขึ้นและจะมีอิทธิพลสูงสุดในช่วงวัยรุ่น

(Wanintanon, 1992) สอดคล้องกับ Chuchom, et al (2006) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอด เพราะในกลุ่มเพื่อนสนองความต้องการบางอย่าง กลุ่มเพื่อนมักจะเป็นตัวแทนถ่ายทอดที่ต้องการมากกว่าตัวแทนอื่น ๆ และกลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคมและการรู้จักคิด โดยเฉพาะการถ่ายทอดจากการเห็นแบบอย่างนั้น หากตัวแบบมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับผู้เลียนแบบเป็นอย่างดีจะยิ่งทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น ดังนั้น เพื่อนจึงเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการตัดสินใจแสดงพฤติกรรม การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมของคนใกล้ชิดตัวจึงเป็นตัวแปรสำคัญอย่างหนึ่งต่อการเกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนาในเด็ก หากตัวแบบมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับผู้เลียนแบบเป็นอย่างดีจะยิ่งทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยผลการวิจัยของ Joyrod (2009) โดยนักวิจัยได้ศึกษาตัวแปรทำนายพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การได้รับตัวแบบจากเพื่อนซึ่งเป็นตัวแปรปัจจัยภายนอกเป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญลำดับที่ 3 ของพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย (β) เท่ากับ 0.15 และเมื่อรวมกับตัวทำนายอื่น ๆ อีก 4 ตัว จะสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณได้ร้อยละ 37 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อิทธิพลจากเพื่อนสามารถทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ส่วนเจตคติต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณเป็นตัวพยากรณ์ลำดับต้น ๆ อีกตัวหนึ่งของการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อาจเนื่องมาจาก เจตคติเป็นความรู้สึกทั้งที่พอใจและไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไป ดังนั้น หากนักเรียนมีเจตคติที่ดีหรือเชิงบวกต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ กล่าวคือ นักเรียนรู้สึกและเห็นคุณค่าว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ดีนั้น นักเรียนจะต้องพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจเลือกรับหรือแบ่งปันข้อมูลอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเชิงบวกต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พร้อมทั้งจะไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนจะเชื่อหรือลงมือทำสิ่งใดในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bundeck (2010) ศึกษาปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นตัวแปรปัจจัยภายในบุคคลเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญลำดับที่ 1 ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย (β) เท่ากับ 0.415 ทั้งนี้เมื่อรวมกับตัวทำนายอื่นๆ อีก 4 ตัว จะสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตได้ร้อยละ 60 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เจตคติที่ดีต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

สำหรับการกำกับตนเองเป็นตัวพยากรณ์อีกตัวหนึ่งของการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อาจเนื่องมาจากแนวคิดมาจากทฤษฎีปัญญาสังคมของแบนดูรา (Social cognitive learning theory) ที่มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มิได้เกิดจากปัจจัยภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกิดจากปัจจัยภายในอีกด้วย ซึ่งในที่นี้ก็คือ ตัวแปรการกำกับหรือควบคุมตนเอง โดยการกำกับตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลวางแผน ควบคุม ติดตาม พฤติกรรม ความรู้ความเข้าใจ และอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อแรงจูงใจและความพึงพอใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งใจไว้ บุคคลจะ

เป็นผู้ควบคุมกระบวนการนี้ด้วยตนเอง (Rattanajam, 2004; Zimmerman, 1989) ดังนั้น หากนักเรียนเป็นผู้ที่มีการกำกับตนเองมาก จะเป็นผู้ที่สามารถจัดการควบคุมการกระทำของตนเองตามที่ตั้งเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ตลอดจนประเมินการกระทำที่ได้ทำลงไปว่าดีหรือไม่ดีเพื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินพฤติกรรมนั้นต่อไปหรือไม่ เช่น นักเรียนที่มีการกำกับตนเองมากจะสามารถควบคุมหรือหักห้ามใจไม่ให้เล่นสื่อสังคมออนไลน์เกินเวลาที่กำหนดในช่วงใกล้สอบ หรือจะไม่สนทนา (Chat) งานงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Janpipatpong (2016) ศึกษาอำนาจการทำนายของปัจจัยภายในบุคคลและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คด้วยปัญญาของนักศึกษาปริญญาตรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การกำกับตนเองซึ่งเป็นตัวแปรปัจจัยภายในบุคคลเป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญลำดับที่ 2 ของพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คด้วยปัญญา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย (β) เท่ากับ 0.26 ทั้งนี้เมื่อรวมกับตัวทำนายอื่น ๆ อีก 4 ตัว จะสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คด้วยปัญญาได้ร้อยละ 69 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การกำกับตนเองเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวพยากรณ์ตัวสุดท้ายสำหรับการทำนายการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คือ แบบอย่างจากผู้ปกครอง ซึ่งแบบอย่างได้เสนอมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า พฤติกรรม (Behavior) ของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยจากตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม (Environmental variables) กล่าวคือ การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการสังเกตและการเลียนแบบ (Observational learning) ซึ่งการสังเกตและการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบนั้น สามารถอธิบายได้ด้วย 4 กระบวนการ คือ ความสนใจ (Attention) การจดจำ (Retention) การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) และแรงจูงใจ (Motivation) (Schunk, 2012) พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง เป็นตัวแบบประเภทหนึ่งเรียกว่า ตัวแบบที่มีชีวิตจริง (Live model) เป็นตัวแบบที่ผู้สังเกตมีปฏิสัมพันธ์หรือสังเกตได้โดยตรงไม่ต้องผ่านสื่อสัญลักษณ์อื่น ๆ ตัวแบบประเภทนี้สามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้สังเกตให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ได้ ผู้สังเกตให้ความสนใจและเลียนแบบได้ดีเพราะรับรู้ตัวแบบประเภทนี้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงหรือเหมือนกับสภาพจริงมากที่สุด (Aiumsupasit, 2007) ดังนั้น พ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัวจึงเป็นบุคคลที่เด็กเลือกเลียนแบบมากที่สุด การแสดงออกเป็นแบบอย่างของพ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัวล้วนมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งสิ้นเพราะเป็นบุคคลที่เด็กใกล้ชิดมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Janpipatpong (2016) ซึ่งได้ศึกษาอำนาจการทำนายของปัจจัยภายในบุคคลและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คด้วยปัญญาของนักศึกษาปริญญาตรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลจากครอบครัวซึ่งในงานวิจัยหมายถึงผู้ปกครองด้วยนั้น เป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญลำดับที่ 1 ของพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คด้วยปัญญา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย (β) เท่ากับ 0.43 ทั้งนี้เมื่อรวมกับตัวทำนายอื่น ๆ อีก 4 ตัว จะสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คด้วยปัญญาได้ร้อยละ 69 ดังนั้น จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า แบบอย่างจากผู้ปกครองน่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แบบอย่างจากผู้ปกครองเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อค้นพบจากงานวิจัยที่พบว่า การกำกับตนเอง เจตคติต่อการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ อิทธิพลจากเพื่อน และแบบอย่างจากผู้ปกครอง เป็นตัวพยากรณ์ที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณนั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน เช่น จัดเป็นกิจกรรมชมรม บูรณาการกับตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนให้เกิดการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบของงานวิจัยที่พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ การกำกับตนเอง เจตคติต่อการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ อิทธิพลจากเพื่อน และแบบอย่างจากผู้ปกครอง โดยตัวพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันทำนายการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ได้ร้อยละ 37.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจจะทำการวิจัยเชิงทดลองโดยนำตัวแปรเชิงปัจจัยทั้ง 4 ตัว หรืออาจจะคัดสรรตัวพยากรณ์ที่มีค่าน้ำหนักเบต้าหรือสัมประสิทธิ์การถดถอยค่าสูงมาพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจะเป็นการยืนยันผลการวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่า เมื่อนำตัวพยากรณ์สู่การจัดการเรียนการสอนแล้วจะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการใช้อีสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณได้หรือไม่

References

- Aiumsupasit, S. (2007). *thritsadi læ theknik kån prap phruttkam* [Theory and technique in behavioral modification]. Bangkok: Chulalongkorn Press.
- Boy, D. M. & Ellison, M. B. (2008). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*. 13: 210–230.
- Broom, C. (2011). From critical thinking to critical being. *Psychology Press*. 24: 16-27.
- Bundeck, W. (2010). *patchai thi song phon to phruttkam thi phung prasong nai kanchai 'intoenet khong nakrian chuang chan thi sam sangkat samnangkån khēt phunthikan sukṣa Krung Thep Mahā Nakhōṅ* [Factors affecting appropriate internet using of third class range students under Bangkok office of education service area 1]. Master's thesis in Education degree in Educational Research and Statistics. Srinakharinwirot University.
- Chuchom, O., et al. (2006). *kån wikhro patchai thāng chit sangkhom thi samphan kap chitsamnuk thāng panyā læ khunnaphāp chīwit khong yaowachon Thai*

- [Analysis of Psycho-social factors related to intellectual consciousness and quality of life of Thai youth]. Bangkok: Behavioral Science Research Institute.
- Ennis, R. H. (1989). **Critical thinking and subject-specificity: clarification and needed research**. CA: Midwest Publication.
- Fisher, R. (2018). **Thinking skills**. Retrieved from http://www.teachingthinking.net/thinking/web%20resources/robert_fisher_thinkingskills.htm.
- Gaiwun, Y. (2013). **kān wikhrō sathiti laī tuāprāē samrap ngānwichai** [Multivariate statistical analysis for research]. Bangkok: Chulalongkorn Press.
- Intasuwun, P., et al. (1996). **raīngān kānwichai chabap thī kaōsipkaō kānwichai lāe phatthana phruttkam kān bō̄rīphōk dūai panya khō̄ng yaowachon Thai** [Research report no.99 research and development in intellectual-consumption behavior of students]. Bangkok: Behavioral Science Research Institute.
- Janpipatpong, T. (2016). **patchai phāinai bukkhon lāe saphāpwætlōm thāng sangkhom thī kieokhō̄ng kap phruttkam kānchai fetbuk dūai panya khō̄ng naksuksā parinya trī nai khēt Krung Thēp Mahā Nakhō̄n** [Personal and social environmental factors related to intellectual facebook behavior of undergraduate students in Bangkok Metropolis]. Master's thesis in science degree in Applied Behavioral Science Research. Srinakharinwirot University.
- Joyrod, P. (2009). **patchai thī mī phon tō phruttkamkān rap sū 'inthoēnet yāng mī wichāranayān khō̄ng nakriān chuāng chan thī sī nai khēt Krung Thēp Mahā Nakhō̄n** [Factors affecting critical internet-consumption behavior of senior high school in Bangkok]. Master's thesis in science degree in Applied Behavioral Science Research. Srinakharinwirot University.
- Kajornsilp, B. (2012). **kānchai prokrāēm HLM nai kān wikhrō phahu radap lāe kān tikhwām phon thī dai** [Using HLM program in multi-level analysis and interpretation]. Bangkok: P.S.PRINT Printing House.
- Karujit, W. (2015). **rupbāep khō̄ng kānsūsān nai sū dichithan thī song phonkrathop nai ngāē lop tō dek lāe yaowachon lāe nāethāng kāndulāe pō̄ngkan lāe sōēmsāng khwāmru thaothan sū dichithan samrap dek lāe yaowachon : kōranī suksā chāk prathēt Thai lāe tāngprathēt** [Model of communication in digital media that effect to child and youth and guideline for protecting and enhancing digital media literacy for child and youth: case study from Thailand and other countries]. Bangkok: Youth radio and media organization.

- Kuss, D. J. & Griffiths, M. D. (2018). **Online Social Networking and Addiction—A Review of the Psychological Literature**. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3194102/>
- Lueboontawatchai, O. (2000). **kān khīt yāng mī wīchāranayān: kān rīan kānsōn thāng phayābān sāt** [Critical thinking: Instruction for nursing]. Bangkok: Chulalongkorn Press.
- National Statistics Office. (2019). **sarup phon thī samkhan kānchai ‘ai sī thī khōng dek læ yaowachon Phō.Sō. sōngphanhārojīhoksip ‘et** [Key finding of the using ICT of child and youth B.E.2561]. Bangkok: National Statistics Office.
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2019). **rabop khlāng khōmūn dān kānsuksā** [Data Warehouse System in Education]. Retrieved from: <http://www.eduwh.moe.go.th/>
- Paul, R. and Elder, L. (2001). **Critical thinking: tool for taking charge of your learning and your life**. New Jersey: Prentice Hall.
- Pongpud, S. (2013). **sū sangkhom ‘ōnlai : nāothāng kānnam mā prayuk chai** [Social media: guideline for application]. Retrieved from http://library.senate.go.th/document/Ext6685/6685991_0004.PDF
- Rattanajam, R. (2004). **phon khōng kān fuk kānkam hap ton ‘ēng nai kān rīan kānsōn wīchā wīthayāsāt thī mī khot ‘akan raprū khwāmsāmāt khōng ton ‘ēng læ phon samrit thāngkān rīan wīchā wīthayāsāt khōng nakrīan chan matthayommasuksā pī thī sām** [Effects of self-regulation practice in science instruction on self-efficacy and science learning achievement of matthayomsuksa three students]. Master’s thesis in education degree in Science Education. Chulalongkorn University.
- Schunk, D. H. (2012). **Learning theories: an educational perspective**. Boston: Pearson.
- Tiraganun, S. (2012). **kān wikhro tuāprāe phahu nai ngānwīchai thāng sangkhommasāt** [Multivariate analysis in social research]. Bangkok: Chulalongkorn Printing House.
- Wanichbuncha, G. (2019). **kānchai SPSS for windows nai kān wikhro khōmūn** [Using SPSS for Windows in data analysis]. Bangkok: Chulalongkorn Press.
- Wanintanon, N. (1992). **‘ēkkasān prakōp khamsōn wīchān thāithōt thāng sangkhom kap phatthanākān khōng manut (wōpō hārojīpāetsip ‘et** [Socialization and human development]. Bangkok: Behavioral Science Research Institute.
- Zimmerman, B. J. (1989). A social cognitive view of self-regulated academic learning. *Journal of Education Psychology*. 81: 229-329.